

Klassning av företag inom primärproduktionen och kontrollplanering

Stödjande instruktion för länsstyrelser

Här får du information om den modell som Livsmedelsverket, Jordbruksverket och SVA har tagit fram gemensamt för att skapa en enhetlig klassning av livsmedelsföretag och foderföretag med primärproduktion. Modellen används också för prioritering och planering av kontrollen av primärproducenter.

Om lagstiftningen

På sidan om klassning av livsmedelsföretag inom primärproduktion finns relevant lagstiftning samlad till höger. Där kan du klicka dig vidare och både få information om lagstiftningen och komma direkt till de olika lagarna och förordningarna. Den lagstiftning som särskilt reglerar området är:

- Förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel.

Nuvarande vägledning i sin helhet

Livsmedelsverket ger stöd och vägledning till livsmedelskontrollen i primärproduktionen och Jordbruksverket till foderkontrollen. Många primärproducenter är både livsmedelsföretag och foderföretag och Livsmedelsverket och Jordbruksverket har därför tagit fram en gemensam vägledning för klassning av företagen och för kontrollplanering.

Vägledning - Klassning av livsmedelsföretag och foderföretag inom primärproduktionen, prioritering och urval av kontrollobjekt

På denna sida får du en sammanfattning av vägledningen.

Bestämmelser om riskbaserad kontroll

Den offentliga kontrollen ska vara riskbaserad, genomföras regelbundet och så ofta som det är lämpligt för att nå målen i förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll. Kontrollen ska, som det står i artikel 3 i förordningen, ta hänsyn till:

1. Klarlagda risker i samband med djur, foder eller livsmedel, foder eller livsmedelsföretag, användningen av foder, livsmedel eller processer, material, substanser, aktiviteter eller verksamheter som kan påverka foder eller livsmedelssäkerhet, djurhälsa eller djurskydd.
2. Foder- eller livsmedelsföretagarens tidigare resultat i fråga om hur man levt upp till kraven i foder- eller livsmedelslagstiftningen alternativt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.
3. Tillförlitligheten hos eventuella egna kontroller som redan blivit genomförda.
4. Information som kan tyda på bristande efterlevnad.

Modell för klassning, prioritering och samordning av kontroller

Det finns många likheter mellan livsmedelslagstiftningen och foderlagstiftningen för primärproduktionen och de krav som ställs på företagen. Ur ett riskperspektiv är farorna och riskerna de samma till exempel vid odling, skörd och hantering av spannmål och andra vegetabilier, oavsett om produkterna är avsedda att användas som livsmedel eller foder. Den som föder upp levande djur för livsmedelsändamål är, enligt definitionerna i lagstiftningen, både livsmedelsföretagare och foderföretagare. Enligt lagstiftningen är nämligen alla som utfordrar livsmedelsproducerande djur foderföretagare.

Livsmedelsverket och Jordbruksverket har därför tillsammans med SVA tagit fram en gemensam modell som för klassning av livsmedelsföretag och foderföretag i primärproduktionen. Modellen utgår från ett folkhälsoperspektiv men också ett djurhälsoperspektiv genom att bedömningar har gjorts av ett foders eventuella negativa eller skadliga inverkan på livsmedelskedjan via de djur som får fodret.

Modellen är ett verktyg

- för klassning av företag i primärproduktionen.
- för prioritering och fördelning av resurserna inom den offentliga kontrollen.
- för att underlätta samordning av kontrollen av företag som både är livsmedelsföretag och foderföretag, till exempel spannmålsodlare eller företag som håller livsmedelsproducerande djur.

Primärproduktionen är indelad i 28 olika branscher. Kontrollen prioriteras till de branscher som har störst möjlighet att påverka livsmedels- och fodersäkerheten. En bransch har hög kontrollprioritet om det antingen finns möjlighet till effektivt riskförebyggande arbete i primärproduktionen, eller på grund av att riskreducerande åtgärder i senare led av produktionskedjan saknas eller har liten betydelse för livsmedelssäkerheten. Exempel på det är frilandsodling av sallat och andra ätfärdiga bladgrönsaker där möjligheterna till riskförebyggande åtgärder är störst i primärproduktionen.

Livsmedel måste också vara redliga, det vill säga konsumenterna får inte bli lurade utan ska kunna göra medvetna val. Modellen för klassning omfattar bara i begränsad omfattning redlighetsaspekter, till exempel behovet av att kontrollera märkning och konsumentinformation.

Prioritetsmodul, erfarenhetsmodul och riskmodifierande faktorer

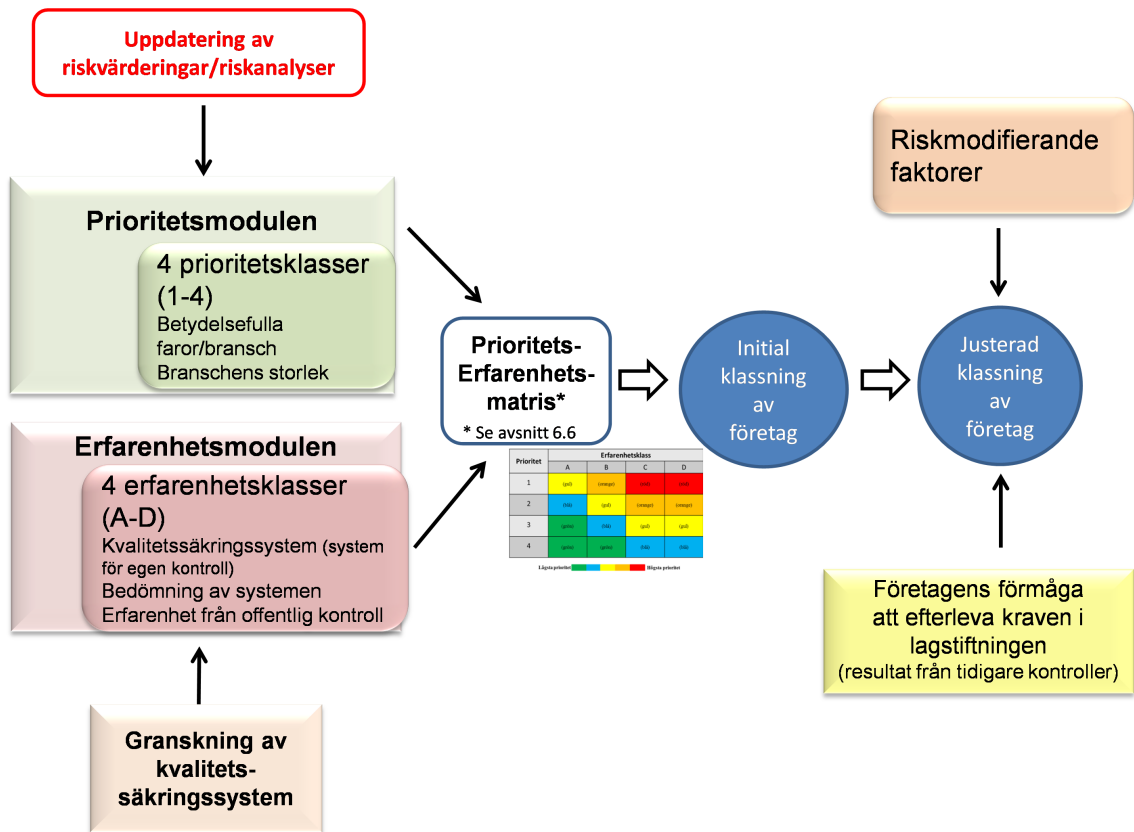
Modellen för klassning består av två delar; prioritetsmodulen och erfarenhetsmodulen. Dessa rangordnar branscherna och företagen efter kontrollprioritet. Prioritetsmodulen tar hänsyn till risker som har betydelse för livsmedels- och fodersäkerheten och vilka möjligheter primärproducenterna har att påverka och minska riskerna. Erfarenhetsmodulen tar hänsyn till om företagen är anslutna till ett certifierat system eller annat kvalitetssäkringssystem som Livsmedelsverket och Jordbruksverket bedömt underlättat för företagen att uppfylla bestämmelserna i livsmedelslagstiftningen och ibland även i foderlagstiftningen. Företag som är anslutna till ett sådant system får lägre kontrollprioritet jämfört med andra företag i samma bransch.

Modellen tar också hänsyn till riskmodifierande faktorer hos enskilda anläggningar och till erfarenheter som myndigheterna har från tidigare genomföra kontroller. De riskmodifierande faktorerna kan höja eller sänka kontrollprioriteten för ett enskilt företag jämfört med andra företag i branschen. Exempel på en riskmodifierande faktor är försäljning av opastöriserad mjölk direkt till konsumenter. Det höjer kontrollprioriteten för företaget.

Klassning och prioritering av kontrollresurserna

De båda modulerna kopplas samman i en prioritets- och erfarenhetsmatris som användas för att prioritera och fördela kontrollresurserna.

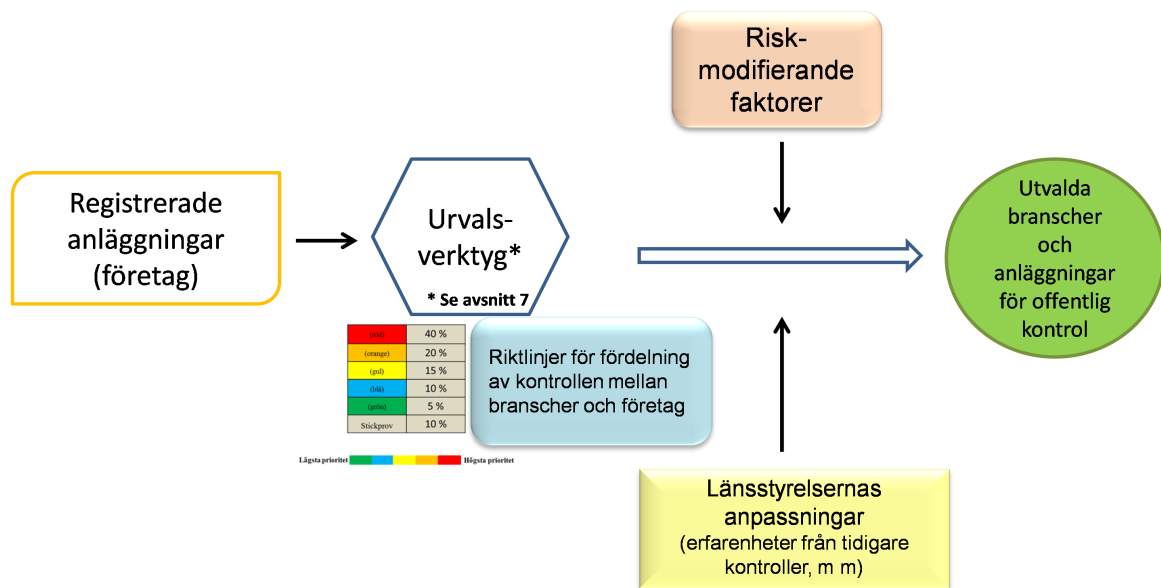
Modellen syftar som helhet till att ge olika kontrollprioritet för enskilda anläggningar vilket i sin tur underlättar ett riskbaserat urval av kontrollobjekt. Modellen bör användas när myndigheten ska göra sin årliga och fleråriga kontrollplanering.

Alla delar i modellen beskrivs i detalj i vägledningen Klassning av livsmedelsföretag och foderföretag inom primärproduktionen, prioritering och urval av kontrollobjekt.

Planering av kontrollen och urval av kontrollobjekt

I modellen ingår även ett urvalsverktyg som beskriver hur kontrollen bör prioriteras mellan olika branscher och företag. Urvalsverktyget innehåller riktlinjer för prioriteringen på nationell nivå. För planeringen på regional nivå måste varje länsstyrelse göra egna anpassningar när de väljer ut vilka bransch och företag som ska kontrolleras ett specifikt år. Företag inom alla branscher ska ha kontrollerats inom en femårsperiod.

Urvalsverktyget beskrivs närmare i avsnitt 7 i vägledningen Klassning av livsmedelsföretag och foderföretag inom primärproduktionen, prioritering och urval av kontrollobjekt.

Senast uppdaterad 1 november 2018 Ansvarig grupp LK_Team Styrning